

5.2 Paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Stein acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gemeente Stein in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Het risicoprofiel is tot stand gekomen door gebruik te maken van een softwareprogramma (NARIS) waarmee risico's schematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de stafdiensten in totaal 26 risico's in beeld gebracht. Dit zijn zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak en operationeel dan wel strategisch van aard.

In onderstaand overzicht worden echter alleen de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risic onum mer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg
1	Geen ontwikkeling Bramert-Noord.	Financieel	30%	max.€ 3.000.000
2	Instellingen waarvoor de gemeente garant staat kunnen hun verplichtingen niet nakomen.	Financieel - Aflossingsverplichting voor de gemeente	10%	max.€ 6.300.000
3	Datalek, verlies smartphone, phishing mail, geen beveiligde wifi.	Financieel	30%	max.€ 820.000
4	Transitietraject kan leiden tot het beëindigen van het dienstverband van medewerkers.	Financieel	30%	max.€ 375.000
5	Bij ontbreken van een structuurvisie welke verplicht is voor het gehele grondgebied, kan er geen bovenplanse vereveningsbijdrage worden geheven bij planinvulling/ en exploitatie.	Financieel - financieel gemis	30%	max.€ 375.000
6	RWM kan haar verplichtingen niet nakomen ten aanzien van de geldlening van 1,1 miljoen waarvoor de gemeente garant staat.	Financieel - aanspraak op de door de gemeente verstrekte garantstelling	10%	max.€ 1.100.000
7	Afstempelen van staatsobligaties als gevolg van financiële crisis.	Financieel - Een lagere terugbetaling van uitgezette gelden (obligaties)	30%	max.€ 350.000
8	Softwareontwikkeltraject niet conform OTAP(ontwikkel-testen-accepteren-productie).	Financieel - Niet functionerende applicaties bij het leveren van een dienst/product in het kader van de uitvoering van een	70%	max.€ 150.000

		wettelijke taak		
9	Niet controleren van alle toezichttaken.	Financieel - fin. aansprakelijkheid	10%	max.€ 1.000.000
10	Geen afzet kavel.	Financieel	50%	max.€ 150.000

Totaal grote risico's	€ 13.620.000
Overige risico's	€ 2.288.500
Totaal alle risico's	€ 15.908.500

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 15.908.500) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 310.660
10%	€ 404.619
15%	€ 481.650
20%	€ 553.319
25%	€ 624.336
30%	€ 697.027
35%	€ 773.906
40%	€ 857.903
45%	€ 955.267
50%	€ 1.064.027
55%	€ 1.185.445
60%	€ 1.327.960
65%	€ 1.501.920
70%	€ 1.739.842
75%	€ 2.075.561
80%	€ 2.490.189
85%	€ 2.960.996
90%	€ 3.451.354
95%	€ 4.536.975

Uit bovenstaande tabel blijkt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 3.451.354 (benodigde weerstandscapaciteit).

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Stein bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 17.536.000
Begrotingsruimte	€ 130.546
Post onvoorzien	€ 134.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 17.271.454

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 17.271.454}}{\text{€ 3.451.354}} = 5,00$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de Gemeente Stein valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen:

Als gevolg van een wijziging in het BBV worden in deze paragraaf een aantal kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

Indicator	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Netto schuldquote	84%	90%	120%	125%	129%	126%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71%	78%	110%	116%	121%	118%
Solvabiliteitsratio	31%	29%	24%	23%	22%	22%
Structurele exploitatieruimte	1,2%	3,7%	-0,1%	0,7%	0,6%	0,6%
Grondexploitatie	-2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	103%	100%	103%	103%	103%	103%

Bovenstaande tabel geeft op de volgende manier inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente Stein;

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hoe lager de netto schuldquote, hoe lager de relatieve schuldenlast. De netto schuldquote stijgt door de toename van de schulden (vreemd vermogen). Deze toename van de schulden heeft ook effect op de solvabiliteitsratio.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Er is tevens een tweede berekening van de netto schuldquote, maar nu gecorrigeerd met de doorverstrekte leningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen. In de eerste berekening van de netto schuldquote zijn deze verstrekte leningen niet meegenomen, omdat er een risico bestaat dat de gemeente deze bedragen niet (volledig) zal kunnen terugvorderen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. Het geeft weer in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe beter de gemeente hier toe in staat is..

Structurele exploitatieruimte

Het percentage voor structurele exploitatieruimte geeft de mate aan waarin de structurele lasten volledig afgedekt worden door structurele baten en de mate waarin al of niet beroep gedaan hoeft te

worden op incidentele middelen die maar tijdelijk beschikbaar zijn.

Grondexploitatie

Deze indicator geeft de verhouding weer tussen de boekwaarde van de gronden en de totale baten van de gemeente.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens

De indicator belastingcapaciteit geeft aan hoe hoog de gemiddelde woonlasten voor een gezin zijn in de gemeente Stein ten opzichte van het landelijke gemiddelde van het voorgaande jaar.